

ΒΙΒΛΙΟ - ΙΔΕΕΣ

Συγγραφέας μιας ευγενικής εποχής

Η Λόττι Πέτροβιτς Ανδρουτσοπούλου με τα βιβλία της «μλάε» στην καρδιά παιδιών και εφήβων

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

της ΣΑΝΤΡΑΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

Πολυβραβευμένη αλλά κυρίως πολυαγαπημένη. Για χαρίσματα που παραπέμπουν σε μια άλλη, πιο ευγενική εποχή. Η Λόττι Πέτροβιτς Ανδρουτσοπούλου είναι όχι μόνο μια από τις σημαντικότερες συγγραφείς παιδικών κι εφηβικών βιβλίων στην Ελλάδα, αλλά και μια από τις πιο δραστήριες. Δεν προλάβαμε να ολοκληρώσουμε την «Προφητεία του κόκκινου κρασιού» (εκδ. Πατάκη) που α-

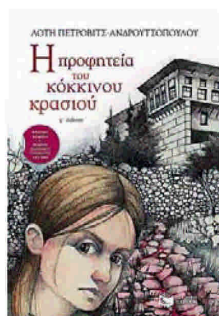
«Η παιδική/νεανική λογοτεχνία δεν είναι εύκολο είδος, για να «ταλαβουτούν» ευκαιρικά κάποιοι με ευχέρεια στο γράψιμο, χωρίς να υποψιάζονται τις ευθύνες απέναντι στους αναγνώστες τους».

πέσασε το Βραβείο Νεανικής Λογοτεχνίας από τον Κύκλο του ΕΠΒ και το Κρατικό Βραβείο (2009) και ήρθε το «Ενα λιοντάρι στο σπίτι μας» (εκδ. Παπαδόπουλος), το «Κάθε νεράδα και δουλειά» (εκδ. Πατάκης), το «Ο βάρκαρος, η γάτα και το φίδι - Αφροεμερικάνα παραμύθια» (εκδ. Πατάκης) και άλλες πολλές επανεκδόσεις παλαιότερων έργων της. Εν τω μεταξύ στα σκαριά υπάρχουν και νέες εκπληξίες για τις οποίες πρέπει να κάνουμε υπομονή.

Μεγάλωσε στα Εξάρχεια, πέρασε όλα τα σχολικά της χρόνια στην Ιόνιο Σχολή, «με τις τρεις μεγάλες αυλές και τον μεγάλο του φοίνικα που βρισκόταν στην οδό Ακαδημίας μεταξύ Ζωοδόχου Πηγής και Χαριλάου Τρικούπη». Γεννημένη στην Αθήνα το 1937, κόρη του Σπυριδίου λόγιου Νατάλη Εμμ. Πέτροβιτς και της Μαρίας Ράμμου, η Λόττι Πέτροβιτς Ανδρουτσοπούλου εργάστηκε επί είκοσι επτά χρόνια (1958-1984) στην αποστολή Ελλάδος της ICEM, διε-

Η Λόττι Πέτροβιτς Ανδρουτσοπούλου σε πρόσφατη εκδήλωση-γνωριμία της με μαθητές και μαθήτριες σε Δημοτικό Σχολείο της Σύρου.

«Η προφητεία του κόκκινου κρασιού» (Κρατικό Βραβείο, 2009) και «Κάθε νεράδα και δουλειά» (εικονογράφος: Δήμητρα Ψυχογιώ).

θούς οργανισμού για την προστασία μεταναστών και προσφύγων, ενώ παράλληλα ασχολήθηκε εντατικά με τη μελέτη της παιδικής/νεανικής λογοτεχνίας και τη συγγραφή βιβλίων.

Η γνώμη των παιδιών αναγνωστών της μετράει πάνω

απ' όλα. Όπως λέει και η ίδια «τα γράμματα και τα μνήμετά τους είναι από τα πολυτιμότερα πράγματα που έχω». Όταν μίλησα μαζί της βρισκόταν σε μεγάλη εγρήγορση με τις παρουσιάσεις των βιβλίων της σε σχολεία («θα πάρουμε ενδεικτικό κι εμείς», μου είπε

γελώντας). Αυτές τις μέρες βρίσκεται κάπου πολύ μακριά από την Αθήνα και γράφει τις επόμενες ιστορίες της...

— Τι θα συμβουλευάτε έναν νέο στην εποχή μας που θέλει να γίνει συγγραφέας; — Θα του έλεγα ότι δύο πράγματα χρειάζονται: Ταλέντο και πολλή δουλειά. Το ένα μόνο δεν αρκεί. «Πολλή δουλειά» εννοώ την αδιάκοπη μελέτη και άσκηση και τη διαρκή προσπάθεια για βελτίωση. Ακόμα θα τον συμβούλευα να σκεφτεί καλά αν αντέχει ν' ασκεί παράλληλα και κάποιο άλλο βιοποριστικό επάγγελμα, αφού στη χώρα μας, εκτός ελαχίστων περιπτώσεων, ο λογοτέχνης δεν μπορεί να εξασφαλίσει ένα ικανοποιητικό επίπεδο ζωής μόνο από το προϊόν των πνευματικών δικαιωμάτων του, ιδίως στην αρχή της σταδιοδρομίας του.

— Πώς βλέπετε την εξέλιξη του παιδικού/εφηβικού βιβλίου στην Ελλάδα; — Ελπίζω πως θα συνεχιστεί η άνοδος που παρατηρείται εδώ και αρκετές δεκαετίες. Αρκεί να μη δημιουργείται η εντύπωση ότι η παιδική/νεανική λογοτεχνία είναι εύκολο είδος, όπου μπορούν να «τσιλαφουτπούν» ευκαιρικά άνθρωποι με κάποια ευχέρεια στο γράψιμο, χωρίς να υποψιάζονται τις ευθύνες που συνεπάγεται η συγγραφή βιβλίων για παιδιά και εφήβους. — Τι σας εμπνέει ή σας προβληματίζει αυτή την περίοδο και θέλετε να γράψετε γι' αυτό; — Με εμπνέουν πάντα τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, αλλά και τα συναφή ιστορικά γεγονότα, ιδίως όσα δεν είναι πολύ γνωστά. Προσπαθώ να τα συνδυάζω αυτά κι έτσι θα συμβεί και στο επόμενο βιβλίο μου. Πιστεύω πως είναι αδύνατον να ασχοληθεί κανείς με το παρόν ή το μέλλον χωρίς γνώση της ιστορίας.

ΣΕΛΙΔΟΔΕΙΚΤΕΣ

ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ

Αναζητώντας τον πατέρα

Τζόνθαν Σάφραν Φόερ
 «Εξαιρετικά δυνατά και απίστευτα κοντά», μετάφραση: Ελένη Ηλιοπούλου
 Εκδ. Μελένη
 σελ. 360

Ο συγγραφέας Τζόνθαν Σάφραν Φόερ είναι 34 ετών, αλλά έχει ήδη προκαλέσει αυτίπισεις στους λογοτεχνικούς κύκλους των ΗΠΑ. Στο ενεργητικό του εγγράφονται τρία μυθιστορήματα, μία non-fiction αφήγηση και αρκετά διηγήματα, κείμενα που έχουν ενθουσιάσει αλλά και εξοργίσει την κριτική, του έχουν αποφέρει σημαντικά βραβεία και έχουν μεταφραστεί σε τριάντα έξι χώρες.

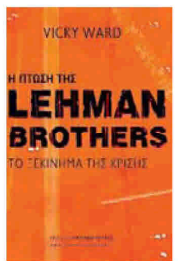
Τρία από τα βιβλία του έχουν κυκλοφορήσει στα ελληνικά, όλα από τις εκδόσεις Μελένη: το μη μυθοπλαστικό «Τρώγοντας ζύα» (μτφρ. Στέλα Κασδαγλή), εκτενές σχόλιο πάνω στη χορτοφαγία και την κρετοφαγία, και δύο μυθιστορήματα. Πιο πρόσφατο είναι το «Όλα έρχονται στο φως» (μτφρ. Μυροίνη Γκονά, 2011) που ήταν και το πρώτο βιβλίο που εξέδωσε. Έκοντας ως σημείο αφετηρίας ένα περιστατικό από το Ολοκαύτωμα που συνέβη στην Ουκρανία καταμεσής του πολέμου και του διωγμού (ο Φόερ είναι εβραϊκής καταγωγής και ο παππούς του, από την πλευρά της μητέρας του, επέζησε της γενοκτονίας), πλέκει μια αφήγηση που απλώνεται έντεχνα πάνω σε πολλά επίπεδα και ζητήματα. Η σπύρη, οδοννηρή αλήθεια που χάνεται κόπου στο βάθος του χρόνου, παραμένει ένας βασικός άξονας σε ένα μυθιστόρημα που, μοιραίοι έχει στοιχεία πρωτόλειου (ο συγγραφέας δεν καταφέρει να τιθασεύσει την ανάγκη του να «τα πει όλα»), διαθέτει σπάνια δύναμη και ισχυρό συναίσθημα χωρίς να ολισθαίνει στην εύκολη συναίσθηματολαγνεία.

Ο Φόερ είναι 34 ετών, αλλά έχει τραβήξει την προσοχή με τα βιβλία του, που έχουν μεταφραστεί σε 36 γλώσσες.

Η συλλογή του Σαββάτου

1 Εντευκτήριο
 Τεύχος 93
 Το πρώτο μέρος αφιερώματος του περιοδικού με θέμα «Του κορμιού τα πάθη» (από τη φράση του Αποστόλου Παύλου «έδοθη μοι σκόλοψι της σαρκί»). Πεζογράφοι και ποιητές καταθέτουν τις προσεγγίσεις τους.

2 Η πτώση της Lehman Brothers της Βίκυ Γουάρντ
 επιμ. Νίκος Ρούσσος
 εκδ. Παπαδόπουλος
 Η βραβευμένη δημοσιογράφος αποκαλύπτει την ιστορία της τράπεζας με νέα στοιχεία, έτσι όπως τη βίωσαν και τη διαχειρίστηκαν τα στελέχη της.

3 Αντίο Καλτσούλη του Benjamin Chaud
 μετ. Πιόργος Κουραβέλος
 εκδ. Κόκκινο
 Ένα κοινέλι είναι ο καλύτερος φίλος ενός αγοριού, όταν εκείνο αποφασίζει ότι πρέπει να το αποχωρήσει... Ένα αγόρι, που θυμίζει Μικρό Νικόλα και Τσάρλυ Μπράουν, επιχειρεί να μεγαλώσει...

ΣΧΟΛΙΟ Σ' ΕΝΑ ΘΕΜΑ | ΤΗΣ ΟΛΓΑΣ ΣΕΛΛΑ

Όταν οι ήρωες της λογοτεχνίας βγαίνουν από τις σελίδες τους...

«Τη γιαγιά Ρω-Ρω δεν την είχε συναντήσει ποτέ του. Είχε δει φωτογραφίες της. Είχε δει τα βιβλία της επίσης, με προσωπικές αφιερώσεις, στη βιβλιοθήκη του παππού του. (...) Η γιαγιά Ρω-Ρω, κατά την έκφραση της μητέρας του, είχε ζήσει γεμάτα τη ζωή της». Στο τελευταίο βιβλίο του ακαδημαϊκού Θανάση Βαλτινιώ, «Ο τελευταίος Βαρλάμης», κεντρική ηρωίδα είναι μια γυναίκα που έχει δύο ονόματα: Ρωζάνη-Ρέα, γι' αυτό και τη φωνάζουν Ρω-Ρω. Η ανάγνωση του βιβλίου τελειώνει γρήγορα, η απόλαυση παραμένει. Το ίδιο κι εκείνο το περίεργο όνομα: Ρω-Ρω.

Πώς σε ακολουθεί η λογοτεχνία μόλις τελειώσει η ανάγνωσή της;

Υπάρχουν βιβλία, κυρίως ποιήματα, που τα έχουμε συνδέσει με ιδιαίτερες, ευχάριστες ή οδυνηρές, προσωπικές μας στιγμές.

Πώς τρυπώνουν στην καθημερινότητα πρόσωπα, λέξεις, εικόνες, φράσεις, στίχοι από ένα βιβλίο που διαβάσαμε και μας άρεσε πάρα πολύ, από ένα βιβλίο που μας σπμάδεψε;

Υπάρχουν βιβλία, κυρίως ποιήματα, που τα έχουμε συνδέσει με ιδιαίτερες, ευχάριστες ή οδυνηρές, προσωπικές μας στιγμές. Υπάρχουν

Ένα μικρό γατάκι που ακούει στο όνομα μιας λογοτεχνικής ηρωίδας του Θανάση Βαλτινιώ: Ρω-Ρω.

στίχοι ποιημάτων που έχουν καταλάβει θέση παροιμίας ακόμα και κλισέ στον καθημερινό λόγο. Π. χ., «Και τώρα τι θα γίνουμε χωρίς βαρβάρους» ή «Η θάλασσα έδωσε το ωραίο ταξίδι» του Κ. Π. Καβάφη. Ή του Οδυσσέα Ελύτη «Εξόριστε ποιητή, στον αιώνα σου λέγε τι βλέπεις». Ή τον επίσης πασίγνωστο στίχο του Μιχάλη Κατσάρου «Μην αμελήσετε, πάρτε μαζί σας νερό, το μέλλον έχει πολλά έθραϊσα».

Εκτός από τους στίχους υπάρχουν και πολλοί μυθιστορηματικοί ήρωες που έχουν γίνει ανθρωποτυπικοί (το Ανθρωπάκι του Στρατή Τσίρκα είναι από τους πιο χαρακτηριστικούς, αφού χαρακτηρίζεται όλους τους δογματικούς γραφειο-

κράτες των κομματικών γραφείων). Μήπως δεν έχει ταξιδέψει και εκτός των σελίδων των μυθιστορημάτων που τους ανέδειξαν ο Γιάννης Αγιάννης, ο Τρελλαντώνης, η Μαντάμ Ορτάν ή η Μαντάμ Μποβαρί;

Η λογοτεχνία, η μεγάλη λογοτεχνία, καταφέρνει και μπαίνει στη ζωή μας και στις στιγμές της, σε έρωτες, σε θανάτους, σε θλίψη, σε χαρά, σε πόνο, σε ευτυχία. Συνδέεται με γεγονότα ή πρόσωπα που αγαπάμε.

Διάβασα πέρσι τέτοιον καιρό το βιβλίο του Θανάση Βαλτινιώ. Τον περασμένο Μάιο απέκτησα ένα μικρό γατάκι. Δεν δυσκολεύτηκα να του βρω όνομα. Τη φωνάζω Ρω-Ρω.